

Spraakmakende breisels

Werken met computergestuurde breimachines in het TextielLab

In het TextielLab in Tilburg wordt het werken op computergestuurde breimachines aangeboden. Technische experts en een garenspecialist bieden daarbij ondersteuning aan de gebruikers. Dit is het derde artikel in een serie waarin de samenwerking tussen een productontwikkelaar en ontwerpers met vaktechnische details wordt beschreven.
Monika Auch

Breien is sinds enkele jaren weer 'in' en wordt enthousiast door het brede publiek beoefend. Het is een werkwijze om van één lange draad een elastisch breisel. Er zijn meerdere redenen voor ontwerpers om van één recht en één averecht met twee breinaalden over te stappen naar een computergestuurde breimachine met twaalf naalden per vijftieng millimeter. Op de computergestuurde machines in het TextielLab kan een ontwerper een product in op-lage vervaardigen, sneller produceren en een strakker resultaat bereiken dan met de handbreitechniek. Bovendien kan met experimenteer een bijzonder product worden ontwikkeld.

Grove en fijne breisels

Sarena Huizinga is één van de technisch medewerkers in het TextielLab, die samen met de ontwerpers aan de computergestuurde breimachines werken. Huizinga: 'Breien is heel divers. Het wordt gebruikt voor mode, interieur, maar ook voor andere producten. De techniek heeft zich snel ontwikkeld. Met het technische breien werkt een ontwerper meteen toe naar het eindproduct; de vorm ontwikkelt zich uit één draad. In het TextielLab wordt gewerkt met computergestuurde Stoll-vlakbreimachines: één is geschikt voor een grover garen en één voor fijner garen. Het verschil zit in het aantal naalden per inch: hoe meer naalden per inch, hoe fijner het breisel en de dikte van het garen. Voor grove breisels worden in het algemeen ook dikkere garens gebruikt.'

Kleurschakeringen componeren

Huizinga laat proefjes zien van mogelijkheden in kleuren, garens, structuren en vorm. Zo ligt er een zonder naden gebreide trui in vier kleuren en een jurk met ingebreide zakken. Dit zijn *Fully Fashioned*- of *Knit and Wear*-projecten, gebreid in jacquard-techniek: een designontwerp wordt in Photoshop vertaald naar de software en in meerdere lagen boven elkaar gebreid. De machine gaat dan telkens plaatselijk heen en weer, totdat het patroon zichtbaar wordt. Huizinga: 'Een ontwerp moet worden omgezet naar de beperkingen van de machine. Dat zijn het aantal naalden, te weten 860 in de breedte, en slechts vier kleuren. Door de menging van gekleurde garens en de techniek worden de kleurschakeringen gecomponeerd.'

Coöperatie

De samenwerking tussen de technische expert en klant bestaat uit besprekingen, adviseren over materiaal, het maken van een plan en vele proefjes. Vervolgens worden de beslissingen

1

2

over de productie genomen. Op de website van het TextielLab staan aanwijzingen en tips: 'Omdat het ontwerp- en ontwikkelproces bij breien ingewikkeld en tijdrovend is en er eindeloos veel vormen, structuren en steken mogelijk zijn, is een intake van groot belang. Breng zoveel mogelijk schetsen, materiaal, garens, patroondelen of een maquette mee, zodat er een goed advies op maat kan worden gegeven. In het TextielLab zijn veel voorbeelden aanwezig om een idee te krijgen van de mogelijkheden van de machines. Om je voor te bereiden op een *Fully Fashioned*-project of een *Knit and Wear*-stuk maak je vooraf een technische tekening, waarop de maatvoering al is aangegeven.'

Herinterpretatie van traditionele patronen

Simone Post studeerde af aan de Design Academy in Eindhoven met haar *Post-Vlisco*-collectie. Inmiddels heeft ze ook dessins voor Vlisco ontworpen. Op uitnodiging van het TextielMuseum selecteerde Hella Jongerius designtalenten, onder wie Post, die ze coachte bij het ontwerpen van plaids voor verkoop in het museum. Jongerius werd met name bekend door de bijzondere manier waarop ze industrie en ambacht, high- en lowtech, traditie en het hedendaagse combineert. In het TextielLab werd geëxperimenteerd met een breed scala aan materialen, patronen en technieken. Post gebruikte traditionele patronen, zoals kabels in de Ierse Aran-truien, als uitgangspunt. Ze gebruikte voor de rechte en averechte steken telkens andere kleuren, waardoor een nieuw patroon ontstond. Het ontwerp is een verwijzing naar het traditionele breien, maar onmogelijk om met de hand te vervaardigen en daarmee geheel in de stijl van Jongerius.

Andere projecten

Veel modeontwerpers experimenteren en werken in het TextielLab aan hun collecties. We schreven eerder al over de 3D-gebreide *BB Suit* van Borre Akkersdijk¹ en over Julia Veldhuijzen van Zanten, die met haar *Protective Underwear* in 2014 de New Material Award won.² In de onlangs verschenen TxP 240 lees je over de 3D-gebreide collectie van Conny Groenewegen, geproduceerd op een digitale flatbed *Knit and Wear*-machine.³ De creatieve mogelijkheden van breien zijn oneindig.

Monika Auch is beeldend kunstenaar en redactielid.

Noten

- 1 Auch, M. (2015). Wearables zijn hot. *kM*, 24(94), 26-28.
- 2 Keune, P. (2014). Genomineerden en winnaars van de New Material Award. *kM*, 23(92), 16-19.
- 3 Zie www.textielplus.nl.

Website

www.textielab.nl
www.textielplus.nl

1 TextielLab Tilburg: de *Knit and Wear*-breimachine (foto: J. Eikelaar/TextielMuseum).

2 T & T plaid van Simone Post (foto: J. Eikenaar/TextielMuseum).